

Florencijos, vėliau – ir visos Toskanos didžiosios kunigaikštystės valdovų **Medičių** vardas neatsiejamas nuo šiame Italijos mieste ir regione užgimusios, po visą Apeninų pusiasalį išplitusios, ilgainiui – ir visą Europą pasiekusios Renesanso kultūros. Šios nekilmingos, bet turtingos itin išsilavinusių ir dosnių valdovų giminės dėka Florencija tapo miestu, kuriame prieglobstį ugdyti savo talentą ir įgyvendinti savo idėjas rado gausus būrys talentingų Renesanso epochos kūrėjų. Medičiai buvo ne tik dosnūs mecenatai, bet ir aistringi kolekcininkai – jau XV a. savo rūmus jie puošė globojamų dailininkų ir skulptorių, taip pat iš kitų kraštų atkeliavusių meistrų šedevrais. Neatsitiktinai didelė dalis garsių to meto kūrinių iš Florencijos taip niekur ir neiškeliavo – valdovai panorą jais gėrėtis savo rūmuose ar dvaruose. Kai XVIII a., mirus paskutiniam Medičių giminės vyriškosios linijos atstovui, Toskaną ėmė valdyti Lotaringų dinastija, Medičių sukauptos meno kolekcijos jiems buvo perduotos su sąlyga, kad jos nebus išardytos ir išvežtos iš Florencijos. Lotaringai sąžiningai laikėsi šio susitarimo, be to, perimtas kolekcijas papildė naujais vertingais dailės kūrinių. Taip Medičių sukaupta meno kolekcija, priešingai nei įspūdingi Mantujos ar Urbino valdovų meno rinkiniai, neišblaškyta pasiekė mūsų dienas. Medičių paveldas ir šiandien priklauso Florencijos miestui.

Uficių istorija prasideda 1560 m., kai Kozimas I Medičis užsakė, kad Džordžas Vazaris (Giorgio Vasari) suprojektuotų dviejų korpusų rūmus tarp Arno upės ir *Palazzo Vecchio*. Pasagos formos pastatas baigtas 1581 m. – šie metai laikomi Uficių įkūrimo data. Iš pradžių jame įsikūrė valstybės administracija (iš to ir kilo pavadinimas: it. *uffizi* – „raštinė, kontora“), tribunolas, archyvas ir netgi teatras. Ir tik maža rūmų dalis, vadinamoji Uficių tribūna, buvo skirta Medičių šeimos meno kolekcijai. Ilgainiui galerijai buvo skiriama vis daugiau vietos, galop visas pastatas tapo muziejumi. 1769 m. didysis kunigaikštis Pietras Leopoldas Lotaringas atvėrė galerijos duris viešam lankymui (iki tol kolekcijas buvo galima apžiūrėti pagal pageidavimą). Dalis Medičių sukauptų vertybių perkelta į kitas miesto erdves (*Palazzo Pitti*, *Palazzo del Bargello* ir kt.), o Uficiuose eksponuojami daugiausia tapybos ir skulptūros kūriniai.

Pagrįstai galima teigti, kad Renesanso kultūra išgarsino Florenciją, o Renesanso suklestėjimą šiame mieste lėmė ypatingas **Medičių dinastijos valdovų domėjimasis menais ir mokslais**. Per kelis valdymo šimtmečius šios giminės atstovai sukauptė turtingą ir įvairią meno kūrinių kolekciją. Ją puošia daugybė visame pasaulyje žinomų kūrinių: Leonardo da Vinčio (Leonardo da Vinci) „Geroji Naujiena“ ir „Išminčių pagarbinimas“, Sandro Botičelio (Sandro Botticelli) „Pavasaris“ ir „Veneros gimimas“, Ticiano (Tiziano) „Flora“ ir „Urbino Venera“, Mikelandželo (Michelangelo) „Tondo Doni“, Simonės Martinio (Simone Martini) ir Lipo Memio (Lippo Memmi) „Geroji Naujiena“, Džentilės da Fabriano (Gentile da Fabbriano) „Išminčių pagarbinimas“, Rafaelo (Raffaello) „Popiežius Leonas X“ ir „Madona su dagiliu“, Paolo Učelo (Paolo Uccello) „San Romano mūšis“, Pjero dela Frančeskos (Piero della Francesca) diptikas „Kunigaikštis Federikas da Montefeltras ir kunigaikštienė Batista Sforca“, Filipo Lipio (Filippo Lippi) „Madona su Kūdikiu“, Andrėjos del Verokjo (Andrea del Verrocchio) „Kristaus krikštas“, Karavadžo (Caravaggio) „Bachas“, Hugo van der Guso (Hugo van der Goes), Rubenso (Rubens), Rembranto (Rembrandt), Kanaletto (Canaletto) ir kitų dailininkų darbai. Bėgant amžiams, tapybos rinkiniai buvo papildyti dovanomis ir palikimais. XVII a. kunigaikščio Ferdinando sutuoktinė Viktorija dela Roverė (Vittoria della Rovere), paskutinė Urbino kunigaikščių palikuonė, atsivežė iš Urbino ten sukauptą įspūdingą tapybos darbų kolekciją: Ticiano, Pjero dela Frančeskos, Rafaelo, Federiko Baročio (Federico Barocci) ir kitų dailininkų paveikslų. Venecijos mokyklos kūrinių kolekciją papildė kardinolas Leopoldas de Medičis. Kozimas III nusipirko daug flamandų, pavyzdžiui, Rubenso, darbų, taip pat garsiąją Medičių Veneros skulptūrą. XVIII a. pabaigoje dėl Lotaringų giminystės su Vienos Habsburgais į Uficius atkeliavo Ticiano, Džovanio Belinio (Giovanni Bellini), Džordžonės (Giorgione), Albrechto Diurerio (Albrecht Dürer) ir kitų darbų. Uficiuose saugoma didžiausia pasaulyje portretų kolekcija, o Dž. Vazario projektuotame

koridoriuje dabar eksponuojama gausiausia pasaulyje autoportretų kolekcija. Įdomu tai, kad iki pat XIX a. pradžios daugiau dėmesio sulaukdavo Uficių skulptūros, o ne Renesanso tapybos darbai.

Uficių muziejus garsus ir Antikos skulptūrų rinkiniu, graviūrų kolekcija (laikoma viena turtingiausių tokio pobūdžio kolekcijų pasaulyje), daugiau nei 500 miniatiūrų rinkiniu. XIX ir XX a. sekuliarizavus dalį Italijos vienuolynų, į muziejų pateko ir itin reikšmingų bažnytinio meno kūrinių.

Daugiau nei dešimtmetį Uficių šedevrų apsuptyje praleidęs ilgametis šio muziejaus vadovas (2006–2015), visame pasaulyje žinomas dailės istorikas **prof. dr. Antonijus Natalis** pagrindine savo mokslinių tyrimų sritimi pasirinko XV–XVI a. Toskanos tapybą bei skulptūrą, meno kūriniuose užkoduotų prasmų atskleidimą. Savo tyrimuose mokslininkas naujai žvelgia į visiems gerai žinomus Renesanso epochos kūrėjus, atkreipia dėmesį į lig šiol mažesnio susidomėjimo sulaukusius to laikotarpio dailininkus. Itin didelio susidomėjimo sulaukė praėjusiais metais pasirodžiusi Mikelandželo kūrybai skirta knyga („Michelangelo agli Uffizi, dentro e fuori“). Savo moksliniuose darbuose ir esė prof. dr. A. Natalis tyrinėjo Andrėjo del Sarto, Mikeloco (Michelozzo), Roso Fiorentino (Rosso Fiorentino), Rafaelo, Broncino (Bronzino), Pontormo (Pontorno) ir daugelio kitų šios epochos dailininkų kūrybą. Yra publikavęs esė rinkinius „La Bibbia in Bottega“ (liet. „Biblija dirbtuvėje“; 1991), „L’umanesimo di Michelozzo“ (liet. „Mikeloco humanizmas“; 1996), „Andrea del Sarto. Maestro della maniera moderna“ (liet. „Andrėja del Sartas. Modernaus braižo meistras“; 1998), „Leonardo: Il Giardino di Delizie“ (liet. „Leonardas. Rojaus sodas“; 2002) ir kt.

Prof. dr. A. Natalis yra kuravęs parodų Italijoje ir užsienio šalyse („Leonardas ir Ledos mitas“ (Vinčis, 2001), „Angelų duona“ (Madridas, Barselona, 2008), „Broncinas. Dailininkas ir poetas Medičių dvare“ (Florencija, 2010), organizavęs mokslinių konferencijų Florencijoje, dalyvavęs įvairiuose forumuose visame pasaulyje. Kuruoja Uficių galerijos leidinių rengimą, 2006–2010 m. dėstė muziejininkystės kursą Perudžos universitete (*Università degli Studi di Perugia*). 2006 m. laimėjo konkursą užimti Uficių galerijos direktoriaus vietą ir atsisakė kito patrauklaus pasiūlymo – užimti ordinarinio profesoriaus vietą Milano politechnikos universitete (*Politecnico di Milano*).

Prof. dr. A. Natalis viešoje paskaitoje pristatys Frančesko I de’ Medičio įkurto muziejaus istoriją, aptars istorinių rūmų erdvių pertvarkymą bei panaudojimą šiuolaikinio muziejaus poreikiams (nuo 2006 m. vykdomas Uficių galerijos atnaujinimo projektas, kurio tikslas – padidinti meno ekspozicijos plotą nuo 6 iki 13 tūkst. kv. metrų).